

Міністерство охорони здоров'я України
Українська медична стоматологічна академія

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Матеріали навчально-наукової конференції
з міжнародною участю
21 березня 2019 року

ПОЛТАВА – 2019

Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ НАУКОВО ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ <i>Хміль О.В., Каськова Л.Ф., Хміль Д.О., Носікова С.Ч.</i>	235
КОМПЕТЕНЦІЇ ТА КОМПЕТЕНТНОСТІ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ОСВІТИ <i>Цвіренко С.М., Похилько В.І., Артюмова Н.С., Зюзіна Л.С., Соловійова Г.О.</i>	236
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ Й ОСНОВНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ СТУДЕНТАМ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ <i>Черняк В.В., Дев'яткін О.Є., Нікіфоров А.Г., Мустафіна Г.М.</i>	238
ВІДКРИТЕ ЗАНЯТТЯ – ГОЛОВНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ <i>Шепітько В.І., Лисаченко О.Д., Борута Н.В., Стецук Є.В., Лічман Д.В., Скотаренко Т.А.</i>	240
✓ ПЕРСПЕКТИВИ КОМП'ЮТЕРНОГО ТЕСТУВАННЯ ЯК МЕТОДУ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ І ВИЗНАЧЕННЯ ЯКОСТІ ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ СТУДЕНТАМИ МЕДИЧНОГО ЗВО <i>Шепітько В.І., Лисаченко О.Д., Донець І.М., Данилів О.Д., Григоренко А.С., Штепа К.В.</i>	241
ДИСКУСІЙНИЙ МЕТОД - ЕФЕКТИВНА ФОРМА ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ НА КАФЕДРІ ДИТЯЧОЇ СТОМАТОЛОГІЇ <i>Шешукова О.В., Казакова К.С., Труфанова В.П., Поліщук Т.В.</i>	243
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОГО НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ ІНТЕРНІВ <i>Шинкевич В.І., Хавалкіна Л.М., Удальцова-Гродзинська К.О., Писаренко О.А.</i>	245
МОТИВАЦІЙНА СФЕРА МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ В СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ <i>Юдіна К.Є., Міщенко І.В., Коковська О.В., Жукова М.Ю.</i>	247
ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ФІЗИАТРІЇ В МЕДИЧНИХ ЗВО <i>Ярешко А.Г., Куліш М.В., Воробюкіна А.К., Філатова О.В.</i>	249

робочі місця. Підкреслимо, що відвідування будь-якого заняття хоча б однією сторонньою людиною створює певний дискомфорт для викладача і студентів, тому в цій ситуації дуже важливий педагогічний такт присутніх. Не допускається в процесі відкритого заняття запрошеним втручатися в його хід, обмінюватися думками, перецілюватися, входити і виходити з кабінету. Кожен запрошений робить запис по ходу заняття, який використовує під час його обговорення [3;5]. Рекомендується записувати такі заняття на відеоскамеру і поступово створювати в методичному кабінеті вишу відповідну відеотеку – це б сприяло широкому розповсюдженню кращого педагогічного досвіду.

Аналіз відкритого заняття важливо проводити в той же день, використовуючи враження присутніх. Провідна мета такого заняття – навчити викладачів відрізняти окремі методичні прийоми і розкривати ефект, який вони дають; показувати значення цих прийомів у процесі навчання на основі раніше визначеної методичної мети заняття і робити відповідні висновки [1].

Отже, викладач удосконалює свою майстерність завдяки спеціальній підготовці й тривалому досвіду роботи, у тому числі на відкритому занятті. На таких заняттях проявляються професійна придатність педагога, вміння подати себе і свої знання, здатність вибрати правильні методику навчання.

Список використаної літератури

1. Мурашко Н. К. Аналіз уроку / Н.К. Мурашко. – К.: Шкільний світ, 2008. – 128 с.
2. Освітнянський науково-методичний журнал «Відкритий урок». – 2009 – №5–6.
3. Шевчук С.С. Урок теоретичного навчання у професійно-технічному навчальному закладі: метод. реком. / С.С. Шевчук. – Донецьк, 2004. – 44 с.
4. Шепітько В.І. Сучасна освітня діяльність кафедри гістології, цитології та ембріології в умовах європейського вибору та реформування вищої медичної освіти / В.І. Шепітько // Світ медицини та біології. – 2014. – № 2(44). – С. 228-230.
5. Як стати майстерним педагогом: навч.-метод. посіб. / [Ковальчук В.І., Сергеева Л.М. та ін.]; за заг.ред. Л.Г. Даниленко. – К.: ТОВ «Етіс Плюс», 2007. – 184 с.

ПЕРСПЕКТИВИ КОМП'ЮТЕРНОГО ТЕСТУВАННЯ ЯК МЕТОДУ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ І ВИЗНАЧЕННЯ ЯКОСТІ ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ СТУДЕНТАМИ МЕДИЧНОГО ЗВО

Шепітько В.І., Лисаченко О.Д., Донець І.М., Данилів О.Д., Григоренко А.С., Штепа К.В.

Українська медична стоматологічна академія

Підвищення якості освіти важливе для будь-якої країни світу, в тому числі й України. Ця актуальна проблема знайшла своє відображення в національній доктрині розвитку освіти. Серед основних елементів оцінювання якості освіти – контроль знань. Погана організація контролю знань може стати однією з причин зниження якості освіти в цілому. Медичні фахівці мають відповідально і творчо виконувати професійні обов'язки на рівні сучасних досягнень науки і техніки, а це можливо лише за умови підготовки закладами вищої освіти висококваліфікованих, конкурентоспроможних медичних кадрів.

Ключові слова: тест, тестовий контроль, вміння, навички, варіабельність тесту, стандартизованість.

The mission of improving the education quality is important for any countries of the world, including Ukraine. This an actual problem has been reflected in the national doctrine of development of education. Control of knowledge is the main element of education quality. The peer control organization may be one of the reasons for the decline in the quality of education. Medical professionals must perform their professionals' duties in good faith and creatively. But this is possible only with the training of future highly skilled competitive medical personnel.

Keywords: test, test control, abilities, variability of the test, standardization.

У сучасному світі тести стали важливою складовою життєдіяльності суспільства. Їхній універсальність, широта застосування, високий рівень об'єктивності результатів дозволяють оцінювати тести як феномен людської цивілізації.

Провідна мета сучасного навчання студентів – це розвиток здатності реалізовувати свої знання, вміння й навички в подальшій професійній діяльності. Щоб досягти цієї мети, необхідно підвищувати ефективність викладання дисципліни, удосконалювати не тільки методику навчання, а й контроль знань. Контроль у навчальному процесі полягає в перевірці етапів і результатів теоретичного й практичного засвоєння навчального матеріалу. Тому одним із методів визначення якості засвоєння матеріалу, який вивчається, стало саме тестування.

Тести як інструмент контролю виконують низку функцій: діагностичну, навчальну, виховну, управлінську і прогностичну. Діагностична функція впливає з сутності контролю і полягає в одержанні інформації про якість знань, умінь і навичок, а також об'єктивної інформації про труднощі, що виникли в студентів у процесі засвоєння знань. Ця функція полягає в закріпленні та повторенні знань, формуванні вмінь працювати з тестами. У процесі реалізації виховної функції тестів підвищується навчальна мотивація, формується відповідальність за результати навчання і самоорганізацію та самопідготовку. Розвивальна функція тестів тісно пов'язана з навчальною і виховною, оскільки проявляється в додатковій рефлексії та мотивації навчання за результатами проміжного тестування. Організаційна функція полягає в зміні викладачем структури навчального процесу з опорою на тестові методи. Управлінська функція пов'язана з аналізом результатів і прийняттям рішень для підвищення рівня навчальних досягнень. Реалізація прогностичної функції тестів дозволяє передбачити потенційні можливості студентів у засвоєнні нового матеріалу.

Досвід показує, що комп'ютерне тестування має переваги в порівнянні з традиційними формами контролю

знань студентів: уніфікованість і стандартизованість; можливість одночасно охопити контролем усіх студентів; можливість контролювати весь матеріал, а не вибірково; отримання результату тестування відразу після його проведення.

Проведення комп'ютерного тестового контролю оцінювання знань, умінь і навичок студентів медичного ЗВО потребує розробки і впровадження освітніх стандартів, особливо в період засвоєння знань за кредитно-модульною системою навчання. Оцінка знань студентів безпосередньо пов'язана з об'єктивністю й адекватністю методів контролю успішності. Досвід показує, що тестування має переваги в порівнянні з традиційними формами контролю: об'єктивність, висока диференційована спроможність, надійність, відповідність вимогам навчання і контролю [4].

Навчальна діяльність кафедри гістології, цитології та ембріології спрямована на викладання предмета в контексті його практичної спрямованості, що сприяє засвоєнню майбутніми лікарями міцних знань та використанню їх у подальшій лікарській роботі. Особливу увагу на заняттях із гістології звертаємо на опанування практичних навичок. Студенти вивчають гістологічну будову тканин та органів, переглядаючи зображення мікропрепаратів, електроннограм і схем на екранах телевізорів. Викладач має можливість показувати на екрані телевізора структури гістологічних препаратів, пояснювати процеси, які відбуваються в живих організмах, використовуючи при цьому схеми і таблиці [5].

В альбомах студенти замальовують структури гістологічних препаратів, які вивчали на занятті, та роблять позначки. Пильну увагу викладачі звертають на правильність відтворення в альбомах зображень мікропрепаратів і кольори забарвлених структур [6].

Розробка тестових завдань із гістології, цитології та ембріології для поточного і проміжного контролю має відбуватися на підставі критеріїв, що визначають якість тестового матеріалу.

Змістовність – обов'язкове включення в тему і розділ дисципліни, до якої складається тест.

Стислість – чітке, коротке формулювання: зрозуміла подача матеріалу, що вимагає однозначності відповіді, неможливість двоякого розуміння питання.

Надійність – характеризує ступінь відтворення результатів тесту при його повторному розв'язанні, ступінь стабільності результатів.

Валідність – визначає ступінь відповідності тесту якості, що вимірюється, наприклад, рівнем досягнень студента в пізнавальній діяльності.

Точність – дозволяє оцінити величину похибки у визначенні певної якості.

Критерій об'єктивності – вимагає мінімізації впливу суб'єктивних факторів, що реалізується на основі об'єктивізації процедури вимірювання, обробки й інтерпретації результатів тестових вимірювань [1].

Загальновідомі переваги тестового контролю такі:

- 1) уніфікованість і стандартизованість;
- 2) можливість одночасно охопити контролем усіх студентів;
- 3) можливість вести контроль по всьому матеріалу, а не вибірково;
- 4) отримання результату тестування відразу після його проведення;
- 5) необмежена варіабельність тестів (за достатньої кількості тестових завдань у банку);
- 6) за наявності добре налагодженої програми комп'ютерне тестування практично унеможливує помилки в обробці результатів;
- 7) доступність результатів тестування відразу після закінчення тестування;
- 8) можливість регулярно поповнювати і модифікувати банк тестових завдань.

Для успішного впровадження тестових завдань при вивченні медико-біологічних дисциплін потрібно мати на увазі, що в рамках загальних правил складання завдань конкретна їхня форма має достатньою мірою відповідати специфіці предмета, його внутрішній логіці та чинним традиційним підходам у викладанні [2].

Викладачами кафедри розроблено банк тестових завдань з усіх тем, що вивчаються на практичних заняттях за навчальною програмою. Відповідно для студентів медичного і стоматологічного факультетів – по 30 тестових питань із кожної теми. Тести розроблені українською, російською та англійською мовами. Для комп'ютерного тестового контролю використовується програма «Айрен», завдяки якій студенти на кожному практичному занятті з гістології, цитології та ембріології мають змогу відповісти на 30 тестових питань за встановлений загальний час для відповіді (30 хвилин). Студент може витратити на обміркування одного питання не більше однієї хвилини. Слід зазначити, що важливим мотивом підвищення якості знань є механізм змагання серед студентів за кількість правильних відповідей. Ця програма оцінює студента таким чином: до 70% правильних відповідей – оцінка «2», 71%-80% – «3»; 81% - 90% – «4»; 91% - 100% – оцінка «5».

Упровадження в навчальний процес розроблених на кафедрі тестових завдань має такі переваги:

1. Розроблений банк комп'ютерних тестових завдань доступний кожному студентові й активно використовується для контролю і самоконтролю знань у процесі навчання.

2. Тести в конкретній формі відображають вимоги до знань, умінь і навичок із гістології, цитології та ембріології, стимулюють пізнавальну активність і дозволяють оперативно корегувати навчання.

3. У процесі розробки тестових завдань відбувається структуризація навчальної інформації. Усе це сприяє систематизації та контролю навчання.

4. Використання тестів для контролю і самоконтролю вже з перших років навчання сприяє розвитку діагностичних здібностей студентів, що особливо важливо для формування лікарського мислення майбутніх фахівців. Логіка побудови тесту і пошуку правильної відповіді збігається з логікою встановлення діагнозу аналіз наявної інформації, її класифікація, виділення істотних ознак і ухвалення рішення.

5. Тестування розв'язує проблему однозначності та відтворюваності оцінки знань. Наявність еталонів правильних відповідей створює однакові для всіх викладачів критерії оцінки, що дозволяє порівнювати навчальні досягнення студентів у різних групах.

6. Позитивним є те, що тестовий контроль проводиться на кожному занятті. Це дуже важливий момент у підготовці до підсумкового тестового контролю модуля, а також до ліцензійного іспиту "Крок 1".

Проте, як відомо, тестовий контроль знань має і недоліки: імовірність випадкового вибору правильної відповіді; можливість при застосуванні тестів закритого типу оцінити тільки остаточний результат (правильно – неправильно), у той час як сам процес, що привів до нього, не розкривається; психологічний недолік – стандартизація мислення без урахування рівня розвитку особистості; велика затрата часу на складання необхідного "банку" тестів, їхніх варіантів, трудомісткість процесу; тести не сприяють розвитку мови.

Тому в наш час тестування розглядають здебільшого як спосіб ефективної перевірки результатів навчання чи ступеня готовності, що охоплює матеріал окремої теми, розділу, а потім обов'язково аналізують його результати. Аналіз необхідний для того, щоб студент зміг перевірити, наскільки адекватно він оцінює свої знання, повірити у власні сили і скорегувати свою підготовку. Викладач не лише фіксує факт помилок і називає правильні відповіді, а й докладно пояснює студентам причини помилкових дій [3].

Отже, такий вид контролю дає змогу ефективніше використовувати час, ставить перед усіма студентами однакові вимоги, допомагає уникати надмірних хвилювань. Тестова перевірка унеможливує випадковість у оцінюванні знань, стимулює студентів до самоконтролю. Однак тест може виявити лише знання фактів, він заохочує до механічного запам'ятовування, а не до роботи думки.

Список використаної літератури

1. Аванесов В. С. Основы научной организации педагогического контроля в высшей школе / В. С. Аванесов. – М.: Мисис, 1989. – 176 с.
2. Милютіна І. М. Тестування як ефективний метод перевірки професійної компетентності студентів / Милютіна І. М. [Електронний ресурс] // Форум педагогічних ідей «УРОК». – Режим доступу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu/technology/15024.
3. Панков А. Болонський процес в Україні. pro et contra / А. Панков [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.software-testing.ru>.
4. Чмель В.В. Тестування – як метод педагогічного контролю / В.В. Чмель [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/11_EISN_2008/Philologia/30455.doc.htm.
5. Шепітько В.І. Досвід використання інформаційних технологій на кафедрі гістології, цитології та ембріології / В.І. Шепітько, О.С. Якушко, О.Д. Лисаченко та ін. // Актуальні питання контролю якості освіти у вищих навчальних закладах : наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2018. – С. 248 – 250.
6. Шепітько В.І. Специфіка організації самостійної роботи студентів медичного факультету на кафедрі гістології, цитології та ембріології / В.І. Шепітько, О.Д. Лисаченко, Г.А. Єрошенко // Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів медичних освітніх закладів : навч.-наук. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2017. – С. 184-185.

ДИСКУСІЙНИЙ МЕТОД - ЕФЕКТИВНА ФОРМА ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ НА КАФЕДРІ ДИТЯЧОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

Шешукова О.В., Казакова К.С., Труфанова В.П., Поліщук Т.В.

Українська медична стоматологічна академія

Описано метод групової дискусії. Продемонстровано ефективність цього методу, який дозволяє виявити весь спектр думок учасників дискусії, окреслити можливий шлях досягнення мети і знайти розв'язання проблеми.

Ключові слова: дискусія, інтерактивний метод навчання, лікарі-інтерни.

The method of group discussion is described. The effectiveness of this method is demonstrated, which allows to reveal the whole spectrum of opinions of the participants of the discussion, outline the possible way of achieving the goal and find a solution of the problem.

Keywords: discussion, interactive method of teaching, interns.

Сучасний темп розвитку суспільства висуває нові вимоги до рівня підготовки фахівців із вищою освітою. Крім теоретичних фундаментальних знань, від фахівців вимагають умінь швидко орієнтуватися в мінливих ситуаціях, знаходити альтернативні рішення, оцінювати ефективність їхньої реалізації, передбачати можливі ризики. Одним зі шляхів розв'язання поставленої проблеми стало широке використання в навчальному процесі нестандартних методик викладання.

Методи активізації навчальної діяльності ефективно поєднуються з іншими загальними дидактичними методами, доповнюють та урізноманітнюють їх, органічно вписуються в педагогічний процес і відповідають умовам педагогічного середовища закладів вищої освіти [1]. Вони дозволяють гармонізувати аудиторне навчання під керівництвом викладача, застосувати інформаційні технології та вдосконалити самостійну роботу інтернів, щоб розвинути в них гнучкість мислення, адаптованість до будь-яких ситуацій, ініціативність, самостійність у прийнятті рішень, умінь працювати в колективі, творчий підхід до розв'язання проблем практичної діяльності.

Тракуємо метод навчання як спосіб подання (представлення) інформації лікарям-інтернам під час їхньої пізнавальної діяльності, реалізований через дії, які пов'язують викладача і слухача.

Як відомо, методи класифікуються на підставі виділення джерел передачі змісту: теоретичні (вербальні) – джерелом знання стає усне чи писемне слово (розповідь, бесіда, інструктаж та ін.); практичні: студенти засвоюють знання і формують умінь, виконуючи практичні дії (вправа, тренування, самоуправління); наочні: джерелом знань стають спостережувані предмети, явища, наочні приклади (ілюстрування, демонстрація).

Дискусійні методи належать до вербальних за своєю суттю. Дискусія – це широке публічне обговорення пірною питання [2]. Цей тип навчання стимулює інтелектуальний і моральний розвиток особистості лікаря-